

23.02.2017

Dnro 89/2017

ASiantuntijalausunto Pohjoismaisesta Vastarintaliikkeestä

Pohjoismainen Vastarintaliike (PVL) perustettiin vuonna 2008 nimellä Suomen Vastarintaliike (SVL). Tämä rekisteröimätön ulkoparlamentaarinen järjestö vaihtoi nimensä vuonna 2016, jolloin kaikki Vastarintaliikkeen pohjoismaiset osastot ottivat käyttöön yhteisen nimen Pohjoismainen Vastarintaliike. Tanskassa ja Islannissa Vastarintaliikkeellä ei kuitenkaan ole tosiasiallista toimintaa lainkaan.

Suomessa PVL:llä on paikallisryhmiä kahdeksassa kaupungissa¹. Vuonna 2015 järjestö siirtyi aiempaa hajautetumpaan johtorakenteeseen. Uuteen johtoryhmään, valtuustoon, kuuluu edustaja kaikista paikallisryhmistä sekä neljä muuta erityistä luottamustointa hoitavaa henkilöä. Valtuustoa johtaa puheenjohtaja. PVL:llä on myös yhteispohjoismainen johtorakenne, valtuusto, johon kuuluu kaksi edustajaa kustakin jäsenmaasta (Suomi, Ruotsi, Norja).

Alkuvuosina PVL:n jäsenmääräksi arvioitiin 20–30 henkilöä. Tästä järjestön aktiivijäsenten määrä on noussut tasaisesti ollen nykyään 70–80 henkilöä. Lisäksi järjestöllä vaikuttaa olevan saman verran tai jopa hieman enemmän satunnaisemmin toimintaan osallistuvia jäseniä tai tukijoita.

PVL:n jäseniä voisi hieman yleistäen kuvailla keskiluokkaisiksi, perheellisiksi ja työssäkäyviksi miehiksi. Jäsenistön keski-ikä on noin 30 vuotta. Naisia järjestössä on arviolta 15 prosenttia. Toiminnassa on mukana myös jonkin verran rasistisissa skinheadryhmissä vaikuttaneita tai vaikuttavia henkilöitä. Perinteisiin rasistisiin skinheadkerhoihin verrattuna PVL:n jäsenistö on koulutetumpaa ja heillä on vähemmän rikollista entisyyttä.

PVL:n ideologisen perustana on kansallissosialismi. Järjestö on alusta asti tuonut viestinnässään avoimesti esiin kansallissosialismin keskeisiä elementtejä, kuten rotuoppia, valkoista ylivaltaa ja juutalaisvastaisuutta. Järjestön perimmäinen julkilausuttu tavoite on yhteispohjoismainen kansallissosialistinen valtio, jonka väestö koostuisi pääosin valkoihoisista kantaeurooppalaisista ihmisistä. Valtaosa maahanmuuttajista ja etnisten vähemmistöjen edustajista palautettaisiin alkuperäisiin lähtömaihinsa, ja maahanmuutto lopetettaisiin lähes kokonaan.

¹ Oulu, Helsinki, Turku, Tampere, Jyväskylä, Pori, Lahti, Lappeenranta.

PVL on luonteeltaan vallankumouksellinen ja militantti ääriliike. PVL ei hyväksy nyky-yhteiskunnan pohjimmaisia arvoja, rakenteita, tavoitteita tai toimintatapoja. Järjestön tavoitteena on muuttaa Suomen valtiojärjestys ja kumota valtiosääntö. PVL:n visiossa valtiojärjestyksen muutos tapahtuu tarvittaessa väkivaltaisen vallankumouksen kautta.

PVL:n jäsenet vaikuttavat ymmärtävän visionsa epärealistisuuden. PVL:ssä tiedostetaan se, että poliittista vaikuttavuutta saadakseen järjestön on oltava jäsenmäärältään nykyistä suurempi ja nautittava laajempaa kannatusta. Järjestön toiminnan keskeinen tavoite onkin tällä hetkellä kannatuksen ja jäsenmäärän kasvattaminen. Tähän he pyrkivät levittämällä poliittista sanomaansa omilla internetsivuillaan, postilaatikoihin jaettavilla lentolehtisillä sekä ajoittain järjestettävissä julkisissa katutapahtumissa. Tapahtumissa PVL:n jäsenet jakavat lentolehtisiä ja keskustelevat ohikulkijoiden kanssa. Pääosin tällaiset tapahtumat ovat sujuneet ilman järjestyshäiriöitä. PVL:n muu käytännön toiminta käsittää muun muassa itsepuolustusharjoittelua, liikunnallista ulkoilua, luento- ja keskustelutilaisuuksia sekä ajoittain myös katupartiointia.

PVL:een perustellusti liitettäviä rikoksia on tullut ilmi harvakseltaan. Ensimmäinen järjestön toimintaan varmuudella liittyvä rikos tapahtui vuonna 2011, kun järjestön aktiivit käyttäytyivät aggressiivisesti vaalityöntekijöitä ja poliisia kohtaan Oulussa. Tämän jälkeen *Vastarintaliikkeeseen* liittyviä rikosilmoituksia on kirjattu vuosittain noin 1–3 kappaletta. Valtaosaan rikoksista liittyy väkivallan käyttö. Enemmistö rikoksista on teonkuvausten ja esitutkimamateriaalin perusteella reaktiivisia: rikos on syntynyt tekijän ja asianomistajan kohdattua rikokselle otollisissa olosuhteissa, ja jokin ärsyke on käynnistänyt rikokseen johtaneen tapahtumaketjun. Ärsyke on tyypillisesti ollut *Vastarintaliikkeeseen* tai sen jäsenen/jäseniin kohdistunut, kielteiseksi tulkittu kommentti tai muu ele. Tämänkaltaisissa kohtaamistilanteissa osalla PVL:n jäsenistä vaikuttaakin olevan alhainen kynnyksensä tulkita kritiikki tai halventava ele hyökkäykseksi järjestöä vastaan. Tällöin väkivaltainenkin reagointi on *Vastarintaliikkeen* logiikan mukaan oikeutettua itsepuolustusta.

PVL:llä on alusta asti ollut tiivis yhteys ruotsalaiseen sisarjärjestöönsä (ent. *Svenska Motståndsrörelsen*), joka on myös *Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen* emojärjestö. PVL:n Suomessa järjestetyissä suuremmissa tapahtumissa on yleensä ollut mukana myös ruotsalaisia *Vastarintaliikkeen* jäseniä. Suomalaiset aktiivit ovat puolestaan vierailleet vuosittain Ruotsissa järjestetyissä tapahtumissa. Ruotsin *Vastarintaliikkeellä* vaikuttaa olleen ja edelleen olevan ohjaava vaikutus muiden pohjoismaiden osastojen toimintaan. Suomen *Vastarintaliikkeen* toimintatavat ja retoriikka ovat lähes suoraan ruotsalaiselta emojärjestöltä omaksuttuja.

PVL on Suomessa poikkeuksellinen poliittinen ääriryhmä. Yleensä suomalaisten ääriliikkeiden ja -ryhmien toiminta hiipuu melko nopeasti – niiden elinkaari on tavallisesti enintään kaksi vuotta. PVL:n toiminta sen sijaan on jatkunut aktiivisena ja näkyvänä jo noin yhdeksän vuoden ajan. Lisäksi PVL on Suomessa pidättänyt johdonmukaisesti parlamentaarista tavoitteista, toisin kuin ruotsalainen sisarjärjestönsä tai valtaosa aiemmista suomalaisista uusfasistisista järjestöistä.

Eurooppalaisessa vertailussa *Vastarintaliikettä* ei voida pitää tyypillisenä organisoituneena uusnatsistisena järjestönä. Yleensä tällaisilla organisaatioilla ei joko ole selkeitä poliittisia päämääriä, tai jos on, ne yrittävät häivyttää kansal-

lissosialismin ja natsi-Saksan ihannoinnin julkisuuskuvastaan ja retoriikastaan. PVL sen sijaan tunnustaa avoimesti kansallissosialismia ja tavoittelee siihen pohjautuvaa yhteiskuntaa. Ideologisesti ja poliittisilta tavoitteiltaan PVL onkin Euroopan viitekehyksessä poikkeuksellisen radikaali äärioikeistolaiseksi luokiteltu järjestö. Toimintatavoiltaan PVL sen sijaan on keskivertoa maltillisempi, kun huomioidaan järjestöön perustellusti yhdistettävän laittoman toiminnan määrä ja laatu.

Tommi Partanen
Erikoistutkija
Suojelupoliisi

Lausunnon antaja, erikoistutkija Tommi Partanen, on työskennellyt Suojelupoliisissa kotimaista ääriliikehdintää seuraavassa ryhmässä vuodesta 2004 lähtien. 2004–2010 hän työskenteli poliisivirassa ja vuodesta 2011 alkaen analytikkona. Suomen Vastarintaliikkeen / Pohjoismaisen Vastarintaliikkeen toimintaa hän on seurannut muun ääriliikehdinnän ohella vuodesta 2009 lähtien. Koulutukseltaan Tommi Partanen on poliisi ja valtiotieteiden maisteri.